Instituţii publice. Cerere de obligare la plata de penalităţi pentru plăţi efectuate cu întârziere. Respingerea cererii. Lipsa culpei pentru întârzierea plăţilor

Curtea de Apel Cluj, Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal, decizia nr. 473 din 20 ianuarie 2014

Prin sentinţa civilă nr.1695/2013 din 24.09.2013 pronunţată Tribunalul Bistriţa-Năsăud în dosarul nr…./112/2013 s-a admis acţiunea formulată de reclamantul P.F. P.G., în contradictoriu cu pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud şi, în consecinţă a fost obligată pârâta să plătească reclamantei suma de 8.986 lei cu titlul de debit şi penalităţi de întârziere aferente acestei sume în cuantum de 0,15% pe zi de întârziere calculate de la data scadenţei 12.03.2012 şi până la data plăţii.

S-a admis cererea de chemare în garanţie formulată de pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud împotriva Agenţiei Naţionale pentru plăţi şi Inspecţie Socială şi, în consecinţă a fost obligată chemata în garanţie să vireze pârâtei suma de 8986 lei şi penalităţi de întârziere de 0,15% pe zi de întârziere aferente acestei sume.

Pârâta a fost obligată să plătească reclamantei suma de 2153 lei cu titlul de cheltuieli de judecată şi chemata în garanţie a fost obligată să vireze pârâtei această sumă.

Pentru a hotărî astfel prima instanţă a reţinut că între reclamant în calitate de prestator şi pârâţii în calitate de achizitor s-a încheiat contractul de servicii nr.3050/24.08.2011 în temeiul art.19 din O.U.G. nr.34/2006, în baza căruia reclamantul s-a obligat să presteze serviciile de dirigenţie de şantier pentru execuţia lucrărilor reparaţii capitale clădire Agenţia Judeţeană pentru Prestări Sociale Bistriţa- Năsăud.

Preţul total convenit pentru îndeplinirea contractului plătibil prestatorului de către achizitor este de 28.000 lei.

Lucrările au fost finalizate în termenul stipulat prin contract astfel cum a rezultat din procesul-verbal de terminare a lucrărilor nr.4891 din 30.12.2011.

Din preţul stabilit prin contract pârâta i-a achitat reclamantului suma de 19.014 lei, rămânând un rest de plată de 8986 lei pentru care reclamantul a emis factura fiscală nr.3/9.01.2012, sumă ce formează obiectul prezentei cauze.

Pârâta şi chemata în garanţie nu au neagat faptul că reclamantului i se datorează această sumă şi că nu i-a fost achitată.

De asemenea s-a mai reţinut că potrivit prev.art.112 din contract „În cazul în care achizitorul nu onorează facturile în termen de 30 de zile de la expirarea perioadei prevăzute de clauza 17, acesta are obligaţia de a plăti, ca penalităţi; o sumă echivalentă cu o cotă procentuală din plata neefectuată de 0,015%/zi întârziere”.

În legătură cu această prevedere contractuală instanţa nu şi-a putut însuşi susţinerile pârâtei potrivit cărora această clauză ar fi abuzivă deoarece este în conformitate cu prevederile legale, pârâta şi-a însuşit-o când a încheiat convenţia şi a fost cuprinsă în contractul preformulat uzitat de pârâtă în temeiul prev.O.U.G.nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, a contractelor de

concesiune de lucrări publice şi a contractelor de concesiune de servicii.

În consecinţă pârâta datorează reclamantei şi penalităţi de întârziere solicitate de la data scadenţei 12 martie 2012 şi până la data plăţii efective.

De asemenea instanţa nu a putut reţine ca motiv de neplată a diferenţei de preţ faptul că reclamantul nu ar fi avut cont deschis la Trezorerie şi nu îi este opozabil nici modul în care chemata în garanţie i-a virat pârâtei fondurile băneşti, respectiv cum restanţele de plată au fost trecute dintr-un an bugetar în alt an bugetar.

Referitor la cererea de chemare în garanţie, instanţa a constatat că aceasta a fost întemeiată având în vedere calitatea Agenţiei Naţionale pentru Plăţi şi Inspecţie Sociale de ordonator secundar de credite faţă de pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud care are calitatea de ordonator terţiar de credite.

Pentru considerentele menţionate, tribunalul a admis acţiunea şi cererea de chemare în garanţie potrivit dispozitivului prezentei sentinţe.

În baza prev.art.274 Cod proc.civ. din 1865, tribunalul a obligat pârâta să plătească reclamantului suma de 2153 lei cu titlu de cheltuieli de judecată reprezentând taxă judiciară de timbru, timbru judiciar şi onorariu de avocat.

Referitor la acest aspect tribunalul a apreciat că nu au fost motive de reducere a cuantumului cheltuielilor de judecată dovedite de reclamant ca fiind efectuate având în vedere că nu i s-a achitat restul de preţ datorat precum şi faptul că atât pârâta cât şi

chemata în garanţie s-au opus admiterii capătului de cerere referitor la penalităţile de întârziere.

Prezenta sentinţă s-a întemeiat în drept pe disp.art.1270, 1516, 1535, 1558 Cod civ. şi ale art.60 Cod proc. civilă.

Împotriva acestei hotărâri au declarat recursuri pârâtele AGENŢIA JUDEŢEANĂ PENTRU PLĂŢI ŞI INSPECŢIE SOCIALĂ BISTRIŢA-NĂSĂUD şi AGENŢIA NAŢIONALĂ PENTRU PLĂŢI ŞI INSPECŢIE SOCIALĂ.

Pârâta AGENŢIA JUDEŢEANĂ PENTRU PLĂŢI ŞI INSPECŢIE SOCIALĂ BISTRIŢA-NĂSĂUD a solicitat anularea sentinţei atacate în ceea ce priveşte penalităţile de întârziere şi cheltuielile de judecată.

În motivarea recursului, recurenta a arătat că sentinţa recurată a fost dată cu aplicarea greşită a legii, este lipsită de temei legal (pct. 9 al art. 304 din Codul de procedură civilă) şi i-a fost comunicată la data de 26.11.2013.

Sentinţa civilă nr. 1695/2013, a fost dată de Tribunalul Bistriţa-Năsăud cu aplicarea greşită a legii din următoarele considerente: AJPIS Bistriţa-Năsăud a solicitat chematei în garanţie ANPIS Bucureşti, în calitate de ordonator secundar de credite, să facă demersurile necesare pentru efectuarea plătii sumelor prevăzute în sentinţă. În consecinţă, a fost aprobată suma de 8.986 lei reprezentând contravaloarea Facturii nr. 3/09.01.2012. Întrucât nu sunt în culpă pentru neplata facturii susmenţionate, a promovat prezentul recurs în vederea anulării sentinţei atacate în ceea ce priveşte penalităţile de întârziere şi cheltuielile de judecată.

La soluţionarea prezentei cereri de recurs solicită să se aibă în vedere şi prevederile art. 3041 din Codul de procedură civilă aplicabil, modificat şi completat, în conformitate cu care “Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii nu poate fi atacata cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 304, instanţa putând să examineze cauza sub toate aspectele”.

Pârâta AGENŢIA NAŢIONALĂ PENTRU PLĂŢI ŞI INSPECŢIE SOCIALĂ a

solicitat admiterea recursului şi desfiinţare sentinţei menţionată ca nelegală şi netemeinică.

În motivarea recursului, recurenta a arătat că reclamantul P.F.A P.G., cu sediul în Municipiul Bistriţa, str. G Matheiu nr. 22, jud. Bistriţa – Năsăud a chemat în judecată pe pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa – Năsăud, ulterior a fost chemată în garanţie Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială. Prin cererea de chemare în judecată reclamanta a solicitat: obligarea pârâtei la plata sumei de 8. 986 lei, sumă ce reprezintă contravaloarea facturii nr. 3/9.01.2012; obligarea pârâtei la plata de daune moratorii în cuantum de 0,15% /zi de întârziere, din valoarea plăţii neefectuate, de la scadenţă până în momentul plăţii şi obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Instanţa de fond, prin sentinţa civilă nr. 1695/24.09.2013, pronunţată de Tribunalul Bistriţa Năsăud, Secţia de Contencios Administrativ şi Fiscal, a admis cererea reclamantului şi a obligat pârâta să plătească suma de 8986 lei cu titlul de debit şi penalităţi de întârziere aferente acestei sume în cuantum de 0.15% pe zi de întârziere calculate de la data scadentă 12.03.2012 şi până la data plăţii: a admis cererea de chemare în garanţie şi a obligat chemata în garanţie să vireze pârâtei suma de 8986 lei şi penalităţi de întârziere de 0,15% pe zi de întârziere aferente acestei sume; a obligat pârâta să plătească reclamantei suma de 2153 lei cu titlul de cheltuieli de judecată şi a obligat chemata în garanţie să vireze pârâtei acesta sumă.

În primul rând, critică sentinţa instanţei de fond deoarece nu a ţinut seama de apărările formulate, prin menţinerea în cauză în calitate de chemat în garanţie – Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială, în calitate de for superior, a aprobat creditele bugetare pentru plata sumei de 8.986 lei reprezentând contravaloarea Facturii nr. 3/09.01.2012, emisă de PFA P.G. – diriginte de şantier.

Aşa cum a arătat în dosarul de la fond ANPIS în anul 2011 a repartizat această sumă cu Dispoziţia bugetară nr. 6.330 din 30.12.2011, conform Listei de investiţii, la art. 71.03 pentru Obiectivul de investiţii „Reparaţii capitale clădire AJP1S Bistriţa„ .

Întrucât reclamantul PFA P.G. nu avea cont de trezorerie deschis la momentul terminării/finalizării lucrărilor conform contractului, fapt atestat de procesul verbal de terminare a lucrărilor nr. 4891/30.12.2011, Trezoreria Municipiului Bistriţa nu a permis plăţi în conturi bancare în ultima zi a anului, conform Normelor de închidere a exerciţiului bugetar al anului 2011.

Prin urmare, Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială, în calitate de for superior a virat credite bugetare în suma de 8986 lei, dar au rămas în contul de disponibil la data de 30.12.2011, suma fiind retrasă de către MMFPS, la sfârşitul anului.

Mai mult de atât, instanţa de fond a constat greşit “că nu poate reţine ca motiv de neplată a diferenţei de preţ faptul că reclamantul nu ar fi avut cont deschis la Trezorerie şi nu îi este opozabil nici modul în care chemata în garanţie îi virează pârâtei fondurile băneşti, respectiv cum restanţele de plată sunt trecute dintr-un an bugetar în alt an bugetar”, fapt pentru care a obligat pârâta să plătească pârâtei debitul în sumă de 8.986 lei şi penalităţi în cuantum de 0,15% /zi de întârziere, calculate de la data scadenţei 12.03.2013 şi până la data plăţii.

Totodată, instanţa a ignorat situaţia reclamantului PFA P.G. că nu avea cont de trezorerie deschis la momentul terminării /finalizării lucrărilor conform contractului când Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială, în calitate de for superior a virat credite bugetare în suma de 8986 lei şi a considerat că reclamantului nu îi este opozabil nici modul în care chemata în garanţie îi virează pârâtei fondurile băneşti,

respectiv cum restanţele de plată sunt trecute dintr-un an bugetar în alt an bugetar”.

Or, instanţa de fond „nu a constatat” că pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăti şi Inspecţie Socială Bistriţa – Năsăud şi chemata în garanţie Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială, sunt instituţii publice, iar sumele necesare efectuării plăţii provin din bugetul de stat iar perioada de timp pentru care se întocmeşte şi în care se executa bugetul de stat este de un an – Principiul Bugetar ” Anualitatea bugetara”

Plata nu se efectuează de la un alt articol bugetar (20.30.30), ţinând seama de prevederile Legii nr. 500/2002, art. 14, şi anume:

„- Cheltuielile bugetare au destinaţie precisă şi limitată şi sunt determinate de autorizările conţinute în legi specifice şi în legile bugetare anuale.

– Nicio cheltuială nu poate fi înscrisă în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) şi nici angajată şi efectuată din aceste bugete, dacă nu există bază legală pentru respectiva cheltuială.

– Nicio cheltuială din fonduri publice nu poate fi angajată, ordonanţată şi plătită dacă nu este aprobată potrivit legii şi nu are prevederi bugetare. “Pe cale de consecinţă pentru toate considerentele invocate, solicită instanţei să respingă cererea de chemare în garanţie ca fiind întemeiată şi pe cale de consecinţă scoaterea recurentei din cauză.

Solicită să se aprecieze că în acest caz nu se impune acordarea de penalităţi având în vedere ca chemata în garanţie nu a încălcat dispoziţiile legale, ci a virat pârâtei fondurile băneşti în vederea plăţii.

De asemenea, fiecare ordonator de credite trebuie să se asigure că respectă principiile responsabilităţii fiscale

precum şi regulile fiscale în ceea ce priveşte

efectuarea cheltuielilor pentru care trebuie să aibă prevăzute în buget alocarea unor astfel de sume.

Al doilea motiv constă în faptul că instanţa de judecată nu a apreciat corect aplicarea corectă a legii. În această situaţie culpa nu poate să pice în sarcina chematei în garanţie pentru că reclamantului nu îi este opozabil nici modul în care chemata în garanţie îi virează pârâtei fondurile băneşti, respectiv cum restanţele de plată sunt trecute dintr-un an bugetar în alt an bugetar”. Instanţa de fond nu a analizat prevederile contractului şi din perspectiva autorităţii contractante – obligaţiile reclamantului P.F.A P.G..

Între cele două părţi: pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud, instituţie finanţată integral din bugetul de stat, având sediul în mun. Bistriţa, str. Liviu Rebreanu, nr. 59, jud. Bistriţa-Năsăud şi reclamantul PFA P.G., cu sediul în mun. Bistriţa, str. G. Matheiu, nr. 22, jud. Bistriţa-Năsăud, la data de 24.08.2011 au încheiat Contractul de servicii nr. 3.050/24.08.2011, în valoare totală de 28.000 lei, în baza căruia reclamantul a prestat servicii succesive, facturate separat.

Arată că pârâta a efectuat demersurile necesare plăţii sumei de 8.986 lei chiar anterior scadenţei acesteia, la data de 30.12.2011 suma de 8.986 lei a fost disponibilă în contul nostru, RO…TREZ…XXXXX, deschis la Trezoreria municipiului Bistriţa, însă nu a putut fi achitată întrucât reclamantul nu deţinea vreun cont la Trezorerie, iar potrivit prevederilor pct. II.4 din Anexa nr. 1 la Ordinul MFP nr. 2.985/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind încheierea exerciţiului bugetar al anului 2011, data de 30.12.2011 a fost data limită pentru prezentarea la Trezoreria Statului a documentelor de plată în conturi deschise în Trezorerie, iar potrivit pct. II.2. din aceeaşi Anexă la Normele aprobate prin Ordinul MFP nr. 2.985/2011, plata către reclamant din contul

nostru într-un cont deschis de acesta la o instituţie de credit putea fi efectuată în anul 2011 doar până la data de 29.12.2011.

Art. 61 alin. (1) şi (3) din Legea finanţelor publice, nr. 500/2002, modificată şi completată, dispune că execuţia bugetară se încheie la data de 31 decembrie a fiecărui an, iar creditele bugetare neutilizate până la închiderea anului sunt anulate de drept. Drept urmare, în anul bugetar 2012 suma de 8.986 lei nu s-a mai aflat în cont, potrivit Legii bugetului de stat pentru a plăti contravaloarea serviciilor prestate de reclamant.

Pentru aceste motive, chemata în garanţie nu este în culpă şi nici pârâta, întrucât reclamantul avea obligaţia să cunoască faptul că lucrează cu o instituţie bugetara şi se supune unor reguli privind creditele bugetare.

În consecinţă consideră că acordarea unor penalităţi de 0,15% pe zi de întârziere cu depăşirea cuantumului daunelor admise de legea în vigoare încalcă ordinea publică şi bunele moravuri, fiind vădit excesivă, ducând la îmbogăţire tară justă cauză a creditorului în dauna debitorului. Nivelul daunelor moratorii trebuie să aibă o limită obişnuită şi rezonabilă.

În această situaţie instanţa judecătorească poate reduce clauza penală atunci când aceasta este vădit disproporţionată faţă de prejudiciu ce poate fi prevăzut la încheierea contractului. Dreptul instanţei de a reduce clauzele penale pe care le consideră abuzive nu încalcă principiul autonomiei de voinţă a părţilor. De altfel, potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 72/2013, clauzele abuzive sunt lovite de nulitate absolută. În situaţia nelimitării clauzei penale prevăzute la pct. 11.2. din Contractul nr. 3050 din 24.08.2011, clauza respectivă ar deveni abuzivă, fapt pe care nu aveau cum să îl prevadă la data încheierii contractului.

Al treilea motiv: subliniază faptul că şi în această situaţie, critică sentinţa instanţei de fond şi solicită reanalizarea cauzei, ţinând cont şi de dispoziţiile art. 3041 din vechiul Cod proc. civ să examineze acordarea cheltuielilor de judecată ce constau

în valoare de 2153 lei. Potrivit reglementărilor cuprinse în Legea nr. 51/2005, onorariul avocatului se stabileşte, prin negociere, între apărător şi client.

Nu se poate pretinde părţii care a pierdut un proces să suporte un onorariu de avocat pe care partea care a câştigat procesul a înţeles să-1 stabilească, prin negociere, la un nivel nejustificat de ridicat.

În conformitate cu prevederile art. 274 alin. (3) C. pr. civ., judecătorii au dreptul să mărească sau să micşoreze onorariile avocaţilor, potrivit cu cele prevăzute în tabloul onorariilor minimale, ori de câte ori vor constata motivat că sunt nepotrivit de mici sau de mari, faţă de valoarea pricinii sau munca îndeplinită de avocat.

Având în vedere argumentele mai sus arătate consideră că Sentinţa Civila nr. 1695 din 24.09.2013 este nelegala fiind data cu aplicarea greşita a legii (art. 304, pct.9 C. proc. civ, coroborat cu dispoziţiile art. 3041 C. proc. civ)

În drept, îşi întemeiază susţinerile pe următoarele dispoziţii legale: Codul de procedură civilă; Legea nr. 287/2009 republicată, privind codul civil; Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, cu modificările şi completările ulterioare; O.U.G nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice şi a contractelor de concesiune de servicii, modificată şi completată; Legea nr.500/2002 privind finanţele publice, cu modificările şi completările ulterioare;Legea nr. 5/2013 – Legea bugetului de stat pe anul 2013; Ordinul Ministerului Finanţelor Publice nr. 2.985/2011 pentru

aprobarea Normelor metodologice privind încheierea exerciţiului bugetar al anului 2011; O.U.G nr. l 13/2011 privind organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale pentru Plăţii şi Inspecţie Socială şi Hotărârea Guvernului nr.151/2012 privind aprobarea Statutului propriu de organizare şi funcţionare al Agenţiei Naţionale pentru Plăţi şi Inspecţie Socială.

Pârâta AGENŢIA NAŢIONALĂ PENTRU PLĂŢI ŞI INSPECŢIE SOCIALĂ a formulat concluzii scrise prin care a arătat că recursul declarat de AJPIS Bistriţa- Năsăud a rămas fără obiect întrucât a fost achitată intimatului suma de 8.986 lei, reprezentând contravaloarea facturii nr. 3/09.01.2012, debit principal, aşa cum reiese din O.P. nr. 459/02.12.2013, iar intimatul a renunţat la penalităţile de întârziere şi la cheltuielile de judecată conform declaraţiei anexate.

Analizând actele şi lucrările dosarului, din perspectiva criticilor formulate în cererile de recurs şi a apărărilor formulate prin întâmpinare, Curtea reţine următoarele:

Cu privire la cele două recursuri declarate de către chemata în garanţie Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială şi pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud, curtea reţine că a fost achitată reclamantului suma de 8.986 lei cu Ordinul de plată nr.459/02.12.2013(f 15) reprezentând v/val facturii nr.3/09.01.2012.

Nu sunt îndeplinite condiţiile acordării penalităţilor de întârziere neexistând o culpa a pârâtei Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud

Astfel, pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa- Năsăud a efectuat demersuri pentru plata sumei de 8.986 lei încă înainte înainte de scadenţa facturii, la data de 30.,12.2011, însă fiind instituţie bugetară nu a putut fi achitată reclamantului întrucât nu deţinea cont

deschis la Trezorerie.

La dosar s-a depus de către pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud o declaraţie a reclamantului prin care arată că renunţă la dreptul de a solicita penalităţi de întârziere de 0,15% pe zi de întârziere şi la plata cheltuielilor de judecată.

Această cerere nu poate fi luată ca o cerere de renunţare la capătul de cerere privind penalităţile de întârziere cât timp, curtea nu poate verifica dacă într-adevăr emană de la reclamanta, acesta neprezentându-se la termen pentru a fi întrebat cu privire la această cerere.

Cu toate acestea având în vedere că nu există o culpă a pârâtei Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud, va înlătura obligarea pârâtei şi a chematei în garanţie de la plata penalităţilor de întârziere.

Având în vedere că va fi admis recursul în sensul arătat mai sus, în baza art 274 Cod procedură civilă, va înlătura obligarea pârâtei şi a chematei în garanţie de la plata cheltuielilor de judecată de la fond.

Aşa fiind, în baza art 304 pct 9 cod procedura civilă raportat la art 312 od procedură civilă, va admite recursul declarat de către chemata în garanţie Agenţia Naţională pentru Plăţi şi Inspecţie Socială şi pârâta Agenţia Judeţeană pentru Plăţi şi Inspecţie Socială Bistriţa-Năsăud, va modifica sentinţa recurată în sensul înlăturării obligării pârâtei şi a chematei în garanţie de la plata penalităţilor de întârziere şi a cheltuielilor de judecată de la fond, si va constata că este achitat debitul principal de de 8.986 lei.

Sursa: www.curteadeapelcluj.ro